

Hogeweg 16: honderd jaar, maar toch jong en dynamisch

Hogeweg wandelt vallen twee verlichte tapijachtige glas in loodramen in het oog.

Monumentaal en krachtig trekken ze je aandacht. Ik heb respect voor de glazenier die ze ontwierp (pas na de Tweede Wereldoorlog). Ze zijn een visitekaartje voor de mensen die er nu werken.

Ter voorbereiding van dit artikel ging ik met Anneke Landheer op bezoek bij de heer Van Nispen, die over de werkzaamheden sprak. Mevrouw Stoelers liet ons daarna het prachtige verbouwde huis zien.

Bureau

In het dertig jaar geleden opgerichte adviesbureau werken zesentwintig mensen, haast evenveel vrouwen als mannen. Daarvan zijn er tien meester in de rechten: drie dames en zeven heren. Ze zijn géén van allen notaris of advocaat, evenmin accountant of relation- en affaïresdeskundigen. Wat zijn ze dan wel: bedrijfsjuridische adviseurs. In het kort houdt dit het volgende in: door de steeds snellere technische, economische en sociale ontwikkeling op nationaal en internationaal gebied, kan een bedrijf zich niet uitsluitend op zijn commerciële "know how" drijvende houden. De leiding heeft doorlopend juridisch advies nodig van specialisten, die met hen mee denken. Het bureau Brabers, (Douma), Van Nispen, Leenen, genoemd naar de vier die al sinds 1960 samen werken, geeft dan ook op basis van exclusiviteit, dus nooit aan elkaar beconcurrerende bedrijven, raad. Particulieren noch overheidsinstellingen komen onder de cliënten voor. Wel middelgrote tot zeer grote Nederlandse en buitenlandse concerns, over circa twintig bedrijfstakken verspreid. In Brussel hebben de adviseurs sinds kort een filiaal. De rechtsgebieden waarop zij werkzaam zijn bevinden zich in de sfeer van de algemene economische wetgeving, zoals o.a. mededingingsrecht, gezondheidsrecht, milieuwetgeving alsmede regelgeving voor speciale producten en bedrijfstakken (denk hierbij aan de veranderingen in en na 1992 in de EEG). Daarnaast vennootschaps-

De Maatschap Brabers & Partners met alle personeelsleden

recht, verbintenissenrecht (contracten) en onderwerpen als produktaansprakelijkheid, de gevolgen van automatisering en informatisering.

Ze zijn van vele markten thuis en hebben ook dankzij de laatste verbouwing een voortreffelijk archief.

Rondleiding

Afdalend naar het sousterrain (dat, omdat het op een hellend duin gebouwd werd, alléén aan de straatzijde ondergronds ligt), vertelde mevrouw Stoelers, dat er

in de vroegere speelkamer van de kinderen Brenninkmeijer aardigste gebrandschilderde bovenramen te bewonderen waren. Werkelijk, de op het zuiden liggende vensters werden overgoten door warm zonlicht in vele tinten geel, zoals de Goudse glazen, en stelden in "Ot en Sien"-stijl schommelende, hoepelende en haasje-over spelende kinderen voor.

Aan de noordzijde, waar voorheen de keuken lag, is nu een keurige kantine ingericht, die fris en schoon gehouden wordt door Rob, die elke morgen al om half zeven aan het werk is. De opgewekte Kitty zorgt elke dag voor verrukkelijke koffie, lunches en thee.

In het westen in de nieuwbouw ligt het fraai ingerichte vertrek van de heer Hes, met uitzicht op de verzonken tuin, waar veel wintergroene hagen een vrolijke aanblik geven. De hoge met klimop begroeide muur van Sandhaghe schermt de noordwind af en een copie van het Belgische manneke versiert het midden van deze klassieke tuin.

In het oosten liggen de kelders gevuld met papier en paperassen en daarachter de wijnkelder.

De laatste verbouwing, waarvoor de vergunning drie jaar op zich liet wachten, werd een groot succes. Niets wat de moeite waard was werd weggebroken. De zware stijlvolle trap over twee etages is van grote allure. De brede gangen loodrecht op de voorgevel zijn royaal en grijs van kleur. De gangverlichting bestaat uit ronde op patrijspoorten gelijkende wandlampen, die door het hele pand dezelfde zijn. Op de bovenetage staat een fontein van grijs gebeeldhouwd marmer, die de moeite van het bezichtigen waard is. Hier en daar zijn op de zolderetage nieuwe ramen aangebracht en andere vergroot, waardoor men tot aan het Kurhaus uit kan kijken. Trots is men ook op de brandtrap, die van buitenaf gezien op een verticale balk lijkt. Met een enkel handgebaar vanuit één van de bovenste kamers verandert deze in een smalle trap die afdaalt

naar het dakterras op de nieuwbouw. Hiervandaan gaat net zo'n trap naar de tuin. Vernuftig is het feit dat de trap alleen van boven bediend kan worden, inbraakveilig!

Vanuit de vergaderzaal kijkt men op de tuin van het dakterras, bestaande uit enkele symmetrisch gegroepeerde betonblokken, waartussen makkelijk groeiende planten en in het centrum het jubileumcadeau, de windwijzer.

Het hele pand komt ondanks de honderd jaar jong en dynamisch over en doet aan een luxe schip denken. Misschien door de dominante middenas, gevormd door de brede gang. De vergaderzaal is indrukwekkend.

Weer werd een zakelijke blauwig grijze tint uitgekozen voor de muren en de bekleding van de veertien zetels rondom een ietwat ovale tafel van mooi warm hout.

De kamer zou te somber zijn, als deze niet werd opgevulld door het drieluik van de hand van Eric Mathijssen, en het eveneens abstracte schilderij van Annemarie Spijkerman.

Tenslotte kwamen we weer in de sfeervolle werkruimte van de heer Van Nispen. Het viel me op dat ook zijn meubilair niet zou misstaan op een cruiseschip. Deze ruimte kent ieder van de Oranjeborrel, die door alle parkbewoners hoog geapprecieerd wordt.

Attentie!

Natuurlijk doen zich ook wel eens voorvallen voor, waar na jaren nog over gesproken wordt.

Zo gebeurde het dat aan het eind van een werkweek een van de medewerkers de wijnvoorraad in de kelder wilde inspecteren om een nieuwe bestelling te kunnen doen. Een van de anderen, in de veronderstelling dat hij de laatste was, sloot, gewoontegetrouw, de kelderdeur af en deed het licht uit. Gelukkig was er op dat moment nog een vergadering in volle gang op de beletage. De voorzitter ergerde zich mateloos aan het getik tegen de verwarmingsbuizen, en stuurde er iemand op uit om de oorzaak

op te sporen. Zo kwam er bijtijds een eind aan de onvrijwillige opsluiting.

Ook heeft deze verdieping twee maal een onbekende insluiper geherbergd, die zich in de kantine te goed deed en kleine voorwerpen meenam. Toen op een zondag een van de medewerkers zijn agenda, die in zijn werkkamer was blijven liggen, kwam ophalen, hoorde hij verdachte geluiden, wist een man op heterdaad te betrappen en aan de politie over te leveren. Vóór Pasen liet de politie de zwerver echter los en op Pasen zat hij weer op de Hogeweg 16.

Dankzij de inbraakvrije glazen, goede sloten en een extra oogje in het zeil door de wijkbewakingsdienst is er sindsdien nooit meer ingebroken. Ook de Hongaarse ambassade keek in die dagen meelevend uit, waarschuwde eens de politie toen zij iemand in het weekend achter het huis bespeurden. De sterke arm die terstond ter plekke verscheen, greep de man in zijn kraag. Met veel moeite kon deze zijn onschuld bewijzen: hij was namelijk de opzichter die kwam controleren of al het bouw materiaal voor de komende werkweek aanwezig was.

Oranjeborrel

Wie nám daarvoor het voortouw? Wel, dat is een samenspel: op een Koninginnedag wilde de wijkvereniging een kinderpartij op de Belvédère organiseren. Wat te doen als het zou stortregenen? Hogeweg 16 bood aan in dat geval de kinderen te herbergen.

En er kwamen niet alleen kinderen, maar ook moeders en vaders mee. Het werd zo'n gezellig feest, dat men besloot het stijlvol te herhalen.

Mevrouw Stoelers begeleidde ons naar de voordeur en wees ons het glas-in-loodraam boven de ingang aan - sierlijk van lijn en kleur, Art Nouveau, dus ook honderd jaar.

Else Ringnalda-Houtsmuller

Hogeweg 16 Villa Dennenoord

Het in dit verhaal beschreven huis is een van de bekendste gebouwen in het Van Stolkpark. Niet alleen vanwege het monumentale uiterlijk, maar ook omdat in dit huis vele Van Stolkparkers elk jaar op uitnodiging van de leden van de Maatschap Brabers & Partners ter gelegenheid van de verjaardag van H.M. de Koningin de bekende "Oranjaborrel" drinken.

Ook dit jaar op 30 april mogen de bewoners van onze wijk op het adres Hogeweg 16 op een gastvrij onthaal rekenen.

Dit jaar - 1991 - is een belangrijk jaar voor Villa Dennenoord, zoals de eerste bewoners het huis noemden. Want dit jaar zullen de bewoners van het Van Stolkpark op verjaarsvisite gaan bij een honderdjarige. Voor de huidige eigenaren/gebruikers is het niet de enige aanleiding om feest te vieren: vorig jaar oktober vierde de maatschap haar dertigste verjaardag. Van die dertig jaar hebben zij er twintig in het Van Stolkpark doorgebracht. Al met al aanleiding genoeg de geschiedenis van het fraaie Hogeweg 16 op een rij te zetten.

Grindweg - Hooge Duinweg

Bij de ontwikkeling van zijn Scheveningse Park begon Mr. Thomas van Stolk in 1874 met de aanleg van een eerste en een tweede parkweg, nu respectievelijk Van Stolkweg en Parkweg. Rond 1880 werd een derde weg aangelegd, de Grindweg, later Hooge Duinweg genoemd, en rond de eeuwwisseling gesplitst in Hogeweg en Duinweg.

In 1881 verrees op de splitsing van de huidige Hogeweg en Parkweg Villa Carolina (Parkweg 1, nu Tsjechische ambassade) naar ontwerp van architect/aannemer P.F.W. Mouton. De eerste bewoners van Villa Carolina waren hofschilder H.F.C.

W.J.H. Furnée (foto Collectie Iconographisch Bureau)

ten Kate en zijn echtgenote Carolina Pierson.

In 1882 werd een begin gemaakt met de bouw van Villa Antoinette, Hogeweg 6. In 1886 volgden Ringwood (nu Vijverzicht, Hogeweg 8) en Diligentia (Hogeweg 10). In 1890 volgde Villa Elpis, Hogeweg 18. Deze villa werd in 1907 vervangen door het huidige Sandhaghe.

Deze villa's stonden langs de Hogeweg toen Willem Jan Hendrik Furnée zijn oog liet vallen op een aantal percelen tussen Hogeweg en Parkweg.

Willem Jan Hendrik Furnée werd op 3 februari 1838 in Den Haag geboren als jongste zoon van Antoine François Furnée en Agatha Cornelia van Nooten. Hij stamde uit een sinds 1750 in Den Haag wonend geslacht. Furnée werd commissionair in effecten en banker, en richtte het bankierskantoor Furnée & Co. op.

Later werd hij benoemd tot Thesaurier des Konings (Willem III), en na diens overlijden van zijn dochter, Koningin Wilhelmina. Zijn laatste functie in deze was die van raadadviseur bij de

Koninklijke Thesaurie. Furnées waardering van koninklijke zijde komt tot uiting in een tweetal onderscheidingen, die van Officier in de Huisorde van Oranje en van Officier in de Orde van de Eikenkroon.

1892-1917 - Villa Dennenoord

Tussen november 1890 en november 1891 kocht Furnée van respectievelijk Abraham van Stolk en Cornelis Boer vier percelen, bij elkaar 3912 m² groot, voor in totaal fl.29.207. Furnée gaf timmerman H. van Jaarsveld, die in 1886/7 het Museum Mesdag (Laan van Meerdervoort 7f) gebouwd had, opdracht voor de bouw van een villa aan de Hogeweg en een stal en koetshuis aan de Parkweg.

Op 8 april 1891 metselde mevrouw Furnée de eerste steen in bij de ingang aan de zijgevel.

De op een rechthoekige plattegrond opgetrokken Villa Dennenoord is een fraai voorbeeld van electische villa-architectuur uit het eind van de negentiende eeuw. Het bestaat uit een parterre, een verdieping en een kapverdieping in het met leien gedekte en van dakkapellen met voluten en frontons voorziene Mansardedak. De linker helft van het huis is aan de voorzijde driezijdig uitgebouwd als hoekpaviljoen en heeft een rijk ornament, waarop een balkon met gietijzeren balustrade rust.

Villa Dennenoord kan niet alleen bogen op een fraai uiterlijk, ook het zicht vanuit het huis zelf is bijzonder: een prachtig uitzicht over de Waterpartij.

In 1892 verhuisden Furnée, zijn tweede vrouw, Elise Catharina Johanna Coenradina Hamming, en de drie kinderen uit zijn eerste huwelijk met Anna Dorothea Barendina Scholder, van het adres Noordeinde 10 naar de villa Dennenoord. Een van de drie kinderen, Anna Elisabeth, trouwde vanuit Dennenoord in 1892, met Fredrik Johannes Stam, die zijn carrière afsloot als kapitein-luitenant ter zee.

Vijftientwintig jaar later vestigden zij zich op het adres Duinweg 18,

een steenworp afstand van haar ouderlijk huis.

Het is aan te nemen dat Furnée zeer naar zijn zin woonde in het Van Stolkpark. Hij overleed in zijn geliefde Villa Dennenoord op 22 februari 1917.

Mevrouw Furnée verkocht een jaar later, in maart 1918, huis, stal, koetshuis, erf en tuin voor fl. 113.000 aan achterbuurman Dominicus Antonius Josephus Kessler, die woonde in Villa Duinhof, Parkweg 9.

Kessler, directeur van de Petroleum Maatschappij Sumatra Palembang woonde sinds 1905 in Parkweg 9. Parkweg 9 stond op een terrein dat 1362m² groot was. Vlak daarna breidde hij zijn tuin uit door van Andries de Bloeme, eigenaar van een onbebouwd terrein naast Parkweg 9 nog eens 818m² te kopen. In 1909 wist hij de tuin nog verder te vergroten door koop van de toenmalige bewoners van Hogeweg 6 van 56m². De koop van Hogeweg 16 verschafte Kessler de kans zijn tuin nog verder uit te breiden. Al spoedig na de koop splitste hij het terrein: de stal en koetshuis, nu garage, en een groot deel van de tuin, in totaal 2210m² werden gevoegd bij het terrein van Kessler. Nog een keer breidde Kessler zijn terrein uit door koop van de eigenaar van Villa Malingoet (Hogeweg 14) van een terrein tuingrond achter deze

villa. Uiteindelijk bedroeg de grootte van Parkweg 9 na alle toevoegingen 4805m².

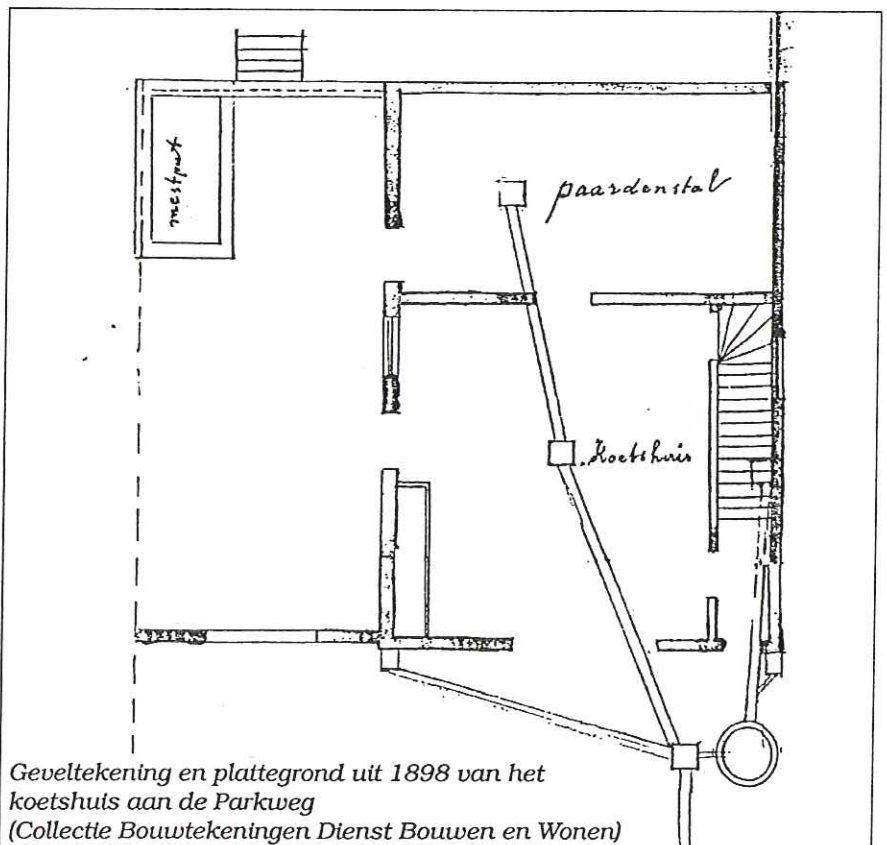
uit Monte Carlo (nu Monaco), woonde al sinds 1909 in Den Haag. Zijn vrouw verwachtte haar vierde kind, dochter Simone, die op 10 november 1918 op Villa Dennenoord het levenslicht zag. Dat was de enige winter die de Reys op de Hogeweg doorbrachten: in volgende jaren verbleven ze alleen des zomers hier; in de wintermaanden werd het huis overgelaten aan de goede zorgen van bloemist/ huisbewaarder Abraham Kouwenberg.

1926-1966:

de familie Brenninkmeijer

Vanaf oktober 1923 werd het huis verhuurd aan Richard Brenninkmeijer, directeur van C & A Nederland. Na drie jaar werd Brenninkmeijer voor net iets meer dan Rey acht jaar eerder betaald had eigenaar van Villa Dennenoord.

Richard Brenninkmeijer was in

Geveltekening en plattegrond uit 1898 van het koetshuis aan de Parkweg (Collectie Bouwtekeningen Dienst Bouwen en Wonen)

1918-1923/6 -

Henry Eugène Rey

Een maand nadat hij Villa Dennenoord gekocht had liet Kessler het huis publiek verkopen. De nieuwe eigenaar was Henry Eugène Rey, directeur-eigenaar van Hotel des Indes aan het Lange Voorhout. Rey, afkomstig

1882 in het Westfaalse Mettingen geboren. Op zijn negentiende begon hij zijn loopbaan bij de vestiging van het kledingmagazijn van C & A aan de Nieuwedijk in Amsterdam. In 1939 trok hij zich uit de zaken terug.

Uit zijn huwelijk met Pauline van Gember waren vijf kinderen, waar-

van de jongste vier op Hogeweg 16 geboren werden.

De Brenninkmeijers waren zeer gehecht aan Villa Dennenoord. Zij lieten in 1928 de serre aan de achtergevel veranderen door een gemetselde wand met raamkozijnen. In de in het souterrain gelegen verdieping werden in de ramen van de kinderkamer glas-in-lood ruitjes met spelende kinderen verwerkt.

De vanaf de Hogeweg zichtbare gebrandschilderde ramen - die zo mooi uitkomen als de zon erop staat en 's avonds zijn verlicht - werden pas na 1945 aangebracht. Ook de mooie, karakteristieke stenen vaas in de voortuin werd door de Brenninkmeijers in de tuin geplaatst. Deze vaas inspireerde de bekende Haagse schrijver F. Bordewijk, die toen woonde in de woongemeenschap HejmoNia, Parkweg 9a, tot het schrijven van zijn boek De doopvont. Het boek verscheen in 1951.

Het nog levende personeel van de familie Brenninkmeijer bewaart goede herinneringen aan de voormalige werkgever: nog regelmatig komen er vroegere leden van het personeel langs en vragen om het huis nog eens van binnen te mogen zien.

Kort na het uitbreken van de oorlog in 1940 werden op last van de bezetter alle bewoners van de aan de westzijde van Den Haag gelegen wijken geëvacueerd. Een deel van de ontruimde gebouwen werd gesloopt voor de aanleg van een verdedigingsgordel, de Atlantikwall. De binnen die gordel gelegen "vesting" werd gebruikt voor strategische doeleinden en voor legering van de manschappen. De bezetter liet een gang aanleggen tussen Hogeweg 16 en het buurhuis Sandhaghe.

Daarvan is een foto bewaard gebleven.

Ook de bewoners van Hogeweg 16 hadden hun huis moeten verlaten. Na afloop van de oorlog keerden zij echter terug. Mevrouw Brenninkmeijer overleed echter al op 30 mei 1946. De heer Brenninkmeijer bleef in Hogeweg 16 wonen tot aan zijn overlijden op 22 november 1966.

1966: Maatschap Brabers en partners

De kinderen Brenninkmeijer verkochten het huis in 1969 aan de leden van de maatschap Brabers & Partners. De tien jaar oude maatschap was toen gevestigd in een pand aan de Burgemeester Patijnlaan. Dat pand moest wijken voor de bouw van de nieuwe vleugel van het Hoofdbureau van Politie.

Stal en koetshuis - Parkweg 11

Op het aan de Parkweg gelegen terrein bouwde Van Jaarsveld voor zijn opdrachtgever Furnée een stal, en koetshuis, en later ook een woning boven stal en koetshuis.

Een geveltekening uit 1898 en een daarbij gevoegde plattegrondtekening geeft een idee van de indeling van stal en koetshuis.

In 1939 werden de oude deuren van het koetshuis vervangen door nieuwe, waarbij de bekronende boog verdween. Het gebouw was toen in gebruik als autogarage bij

Het Koetshuis nu

(Foto Anneke Landheer)

Bronnen:

Kadaster, hypotheekregisters 837/64, 839/27, 843/12, 847/59, 1597/32, 1603/116, 1896/24, 1900/18, 2040/19, 3021/93, 3186/13 en 3833/63;
Gemeente-Archief 's-Gravenhage, bevolkingregisters;
Archief Bouw- en Woningtoezicht, Bouwtekeningen;
Rosenberg, H.P.R., E.C. Vaillant en D. Valentijn. Architectuurgids Den Haag 1800-1940, p. 189;
Brenninkmeijer, Th. De familie Brenninkmeijer in de loop van 5 eeuwen. Huissen 1952;
Nederland's Patriciaat, deel 27 (1941) en 47 (1961).

de bewoners van Parkweg 9. Zij konden via een laantje achter het buurhuis HejmoNia (Parkweg 9a) om de garage bereiken.

In 1927 was Kessler verhuisd naar het kasteel Coninckxsteen bij Kapelle op den Bosch in België. Zijn vermogen in Nederland, en dus ook Parkweg 9 was ondergebracht in de N.V. Exploitatie Maatschappij Proprietas. Bij de liquidatie van deze vennoot-

schap in 1955 werd

Parkweg 11 aangekocht door de Staat der Nederlanden, die reeds het aangrenzende Parkweg 13, het voormalige Park Hotel sinds 1939 huurde en sinds 1951 in eigendom had en het gebruikte, laatstelijk voor de Rijksdienst voor Drinkwatervoorziening, als kantoor.

De voorgevel van Parkweg 11 werd zeer ingrijpend gewijzigd. Het gebouw wordt sindsdien als kantoor gebruikt.

Sinds 1987 is zowel het voormalige Parkhotel als Parkweg 11 in gebruik bij het Iran - United States Claims Tribunal.

**Anneke Landheer-
Roelants**